Fundusze Europejskie

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | KRAJOWY PLAN ODBUDOWY

Dofinansowane przez Unię Europejską – NextGenerationEU

Twoje nowe źródło ciepła: pompa ciepła

Odbiór. Użytkowanie. Obowiązki



Praktyczny przewodnik dla beneficjentów programu Czyste Powietrze

Nowe źródło ciepła w Twoim domu to więcej niż ogrzewanie – to komfort, zdrowsze powietrze i realne oszczędności.

Sprawdź, jak z niego korzystać, aby działało efektywnie i pomagało obniżać rachunki.

Materiał ma charakter poradnikowy i nie zastępuje wymaganego w programie Czyste Powietrze **audytu energetycznego – dobór urządzenia powinien być oparty na jego wynikach.**

Ministerstwo Klimatu i Środowiska | czyste powietrze zdrowy wybór | NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA i GOSPODARKI WODNEJ

Współfinansowane z unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (Funduszu Modernizacyjnego)

Dowiedz się więcej:

→ **czystepowietrze.gov.pl**

→ infolinia: **22 340 40 80**, pon.-pt., 8:00-16:00

Część I

1. ODBIÓR ŹRÓDŁA CIEPŁA - CZEGO MOŻESZ WYMAGAĆ OD INSTALATORA?

Instalator ma obowiązek:

- poprawnie zamontować i skonfigurować urządzenie,
- uruchomić urządzenie,
- sprawdzić jego działanie,
- dobrać i ustawić parametry pracy,
- przekazać dokumentację i gwarancję,
- przeprowadzić szkolenie użytkownika (poproś instalatora o instrukcję),
- wskazać kontakt do serwisu,
- wyjaśnić zasady eksploatacji,
- w przypadku wykorzystywania starej instalacji grzewczej: dokładnie ją przepłukać i uzupełnić ewentualne ubytki.

Powinieneś także otrzymać potwierdzenie, że zostałeś przeszkolony – może to być podpis na protokole uruchomienia, karcie gwarancyjnej lub osobnym formularzu przekazania instruktażu.

Podczas instruktażu powinieneś dowiedzieć się:

- jakie są zasady pierwszego uruchomienia i regulacji urządzenia,
- jak włączyć i wyłączyć urządzenie,
- jak ustawić temperatury (CO i CWU i chłodzenia jeżeli dotyczy) oraz elementy instalacji CO i CWU,
- jak działa sterownik i ewentualnie harmonogramy pracy źródła ciepła,
- co oznaczają komunikaty i błędy na wyświetlaczu,
- kiedy wezwać serwis,
- jakie są zasady bezpieczeństwa.

Uwaga:

Warto wybrać doświadczonego instalatora posiadającego autoryzację do montażu, wystawioną przez producenta pompy ciepła – może to mieć kluczowe znaczenie dla prawidłowego działania urządzenia. Pamiętaj, że instalator odpowiada za stan instalacji i ewentualne błędy montażu, a serwis reaguje na usterki sprzętu. Za codzienną dbałość o instalację

2. POMPY CIEPŁA A WYMAGANE UPRAWNIENIA INSTALATORÓW – CO MUSISZ WIEDZIEĆ?

- Instalator pompy ciepła powinien mieć tzw. uprawnienia SEP (czyli świadectwo kwalifikacyjne), najczęściej **Grupa 1 (G1)** – do eksploatacji/dozoru urządzeń elektrycznych (np. podłączenie pompy do instalacji).
- Wymagane są uprawnienia na F-gazy głównie dla pomp ciepła typu split (praca z czynnikiem chłodniczym). Musi je mieć osoba i firma wykonująca instalację.

3. ODBIÓR ŹRÓDŁA CIEPŁA – CO SPRAWDZIĆ?

Dokumenty, które musisz otrzymać:

- instrukcja obsługi w języku polskim,
- karta gwarancyjna,
- protokół uruchomienia i wpis do dokumentacji serwisowej,
- dokumentacja techniczna (np. schemat instalacji, czynnik chłodniczy stosowany w pompie ciepła, karta katalogowa i etykieta energetyczna).

Sprawdź, czy:

- urządzenie jest wpisane na Listę zielonych urządzeń i materiałów (Lista ZUM: lista-zum.ios.edu.pl) w dniu wystawienia faktury końcowej (w przypadku wniosków o dofinansowanie złożonych od 31.03.2025 r. może to być faktura zaliczkowa o ile urządzenie było zawieszone lub usunięte z Listy ZUM przed wystawieniem faktury końcowej).
- numer seryjny urządzenia na karcie gwarancyjnej zgadza się z numerem na urządzeniu,
- data uruchomienia została wpisana (od niej liczona jest gwarancja, choć w niektórych przypadkach w zależności od producenta, gwarancja liczy się już od daty sprzedaży).

Instalator powinien:

- uruchomić urządzenie,
- sprawdzić jego działanie,
- ustawić parametry pracy urządzenia i przekazać je użytkownikowi,
- przeszkolić użytkownika z obsługi.

4. PODSTAWY PRAWIDŁOWEJ EKSPLOATACJI

Kluczowa zasada:

urządzenie musi mieć **dobrze dobraną moc do zapotrzebowania** (m.in. na podstawie wykonanego obowiązkowego audytu energetycznego).

Unikaj

- samodzielnych zmian ustawień serwisowych lub przeróbek urządzenia*,
- błędów eksploatacyjnych – braku czyszczenia i serwisu, doposażenia instalacji po końcowym uruchomieniu.

* Użytkownik może zmieniać tylko ustawienia dostępne w menu użytkownika (np. temperatury komfortu, harmonogramy), natomiast parametry serwisowe (np. moc maksymalną) powinien zmieniać wyłącznie instalator lub autoryzowany serwis.

Część II

1. POMPA CIEPŁA – NAJWAŻNIEJSZE ZASADY

- Dobór mocy pompy ciepła powinien być zgodny z audytem energetycznym i wytycznymi producenta na podstawie tabeli wydajności a nie nazwy produktu.
- Przewymiarowanie mocy pompy ciepła = częste włączanie i wyłączanie (spadek sprawności).
- Niedowymiarowanie = większe koszty z uwagi na możliwość częstej pracy grzałki elektrycznej.
- Sprawdź, czy dostępna moc przyłączeniowa budynku jest wystarczająca do pracy pompy ciepła.
- Rozsądnie wybierz miejsce posadowienia jednostki zewnętrznej z uwagi na emisję źródła dźwięku (zgodnie z wymaganiami producenta oraz odpowiednich rozporządzeń emisji dźwięku).

Eksploatacja:

- urządzenie powinno być stale podłączone do sieci elektrycznej z wyjątkiem sytuacji uzasadnionych, np. obsługi technicznej,
- należy zastosować regulację pogodową opartą na krzywej grzewczej*,
- zwróć uwagę na utrzymanie stabilnej temperatury grzania,
- zapewnij dobry przepływ powietrza wokół jednostki zewnętrznej, zgodnie z instrukcją,
- regularnie usuwaj gromadzące się zanieczyszczenia.

* Krzywa grzewcza dobiera temperaturę wody w instalacji w zależności od pogody (im zimniej, tym cieplej w instalacji), co daje stabilne ciepło i niższe rachunki.

Instalacja:

- najlepiej współpracuje z ogrzewaniem podłogowym,
- stare grzejniki mogą obniżać efektywność – warto rozważyć klimakonwektory lub grzejniki niskotemperaturowe.

Współfinansowane z unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (Funduszu Modernizacyjnego)

Warto wiedzieć:

- Zmiany w zabudowie pompy ciepła należy zawsze konsultować z instalatorem. Co do zasady urządzenia nie powinno się zabudowywać, bo obniża to jego sprawność; niektórzy producenci dopuszczają jedynie lekkie zadaszenie.
- Należy zapewnić bezpieczne odprowadzanie skroplin podczas odszraniania, bo istnieje ryzyko awarii.
- Nie każda taryfa energii jest korzystna – sprawdź, czy możesz płacić mniej. Dobrze dobrana taryfa (np. G12, G12W lub G11) może znacząco obniżyć koszty pracy pompy ciepła.
- Wykorzystanie danej taryfy wiąże się z odpowiednim dopasowaniem urządzenia i instalacji grzewczej budynku, np. przewymiarowanie mocy pompy ciepła, odpowiedniej wielkości zbiornik buforowy itd.

2. TARYFY ENERGII

- Warto dostosować harmonogram pracy pompy ciepła do wybranej taryfy energii, aby maksymalnie obniżyć koszty.
- Pierwsze rachunki po użytkowaniu mogą być wyższe, co wynika z konieczności stabilizacji pracy instalacji i dostosowania systemu do budynku.

Taryfa G11 – jednostrefowa (całodobowa)

Jedna, stała cena energii przez całą dobę. Brak podziału na godziny droższe i tańsze.

Dla kogo najlepsza?

- Gdy zużycie prądu jest równomierne w ciągu dnia.
- Dla osób przebywających w domu w ciągu dnia.
- Dla gospodarstw, które nie chcą lub nie mogą planować zużycia pod tańsze godziny.

Taryfa G12 – dwustrefowa (dzień / noc)

Ma dwie strefy czasowe (konkretne godziny mogą się nieznacznie różnić u operatorów):

- droższa – godziny dzienne (zwykle ok. 6:00-22:00),
- tańsza – godziny nocne (zwykle ok. 22:00-6:00).

Dla kogo najlepsza?

- Gdy można przenieść część zużycia na noc: pralka, zmywarka, bojler, pompa ciepła, ładowanie auta elektrycznego.
- Dla osób pracujących w ciągu dnia, korzystających z energii głównie wieczorem i nocą.

Taryfa G12W – dwustrefowa weekendowa

- Tańsza energia: w nocy (jak w G12) oraz przez całą dobę w weekendy i święta.
- Droższa energia w dni robocze w godzinach dziennych.

Dla kogo najlepsza?

- Gdy duże zużycie przypada na weekendy.
- Dla rodzin pracujących od poniedziałku do piątku.
- Dla użytkowników: domów jednorodzinnych, ogrzewania elektrycznego/pomp ciepła, fotowoltaiki z autokonsumpcją.

Część III

1. CO WPŁYWA NA KOSZTY OGRZEWANIA POMPĄ CIEPŁA??

1. Budynek:

im lepsze ocieplenie budynku → tym niższe rachunki i mniejsza moc źródła ciepła.

2. Optymalna praca źródła ciepła:

stabilna temperatura pracy źródła ciepła = oszczędność; częste zmiany parametrów pracy = wyższe zużycie samego urządzenia oraz energii.

3. Instalacja centralnego ogrzewania:

pompa ciepła lepiej współpracująca z podłogową instalacją grzewczą (podłogówka) lub klimakonwektorami = większa efektywność.

Pompy ciepła dotowane w ramach programu Czyste Powietrze znajdujące się na Liście zielonych urządzeń i materiałów (Lista ZUM: lista-zum.ios.edu.pl), dobrze współpracują zarówno z instalacją podłogową, jak i z instalacjami grzejnikowymi.

4. Serwis:

brak przeglądów lub podglądu online producenta = spadek sprawności i wyższe koszty eksploatacyjne oraz możliwe awarie i wyłączenie gwarancji.

5. Koszty energii (pompy ciepła):

można obniżyć koszty dzięki odpowiednio dobranej taryfie oraz instalacji fotowoltaicznej z magazynem energii współpracującym z pompą ciepła, a także wyposażyć układ w system HEMS*.

*System HEMS (Home Energy Management System) to inteligentne rozwiązanie sprzętowo-programowe do monitorowania, analizy i automatycznego zarządzania energią w domu.

6. Optymalizacja pracy pompy cyrkulacyjnej:

pompa cyrkulacyjna pracująca na potrzeby CWU w sposób ciągły znacząco zwiększa zużycie energii elektrycznej oraz dodatkowo wychładza zbiornik CWU. Warto jej pracę regulować np. włącznikiem czasowym i korzystać z niej wtedy, gdy przebywamy w domu.

2. PRZEGLĄDY, SERWIS I GWARANCJA

Obowiązkowe/zalecane przeglądy:

- zazwyczaj **min. 1 raz w roku** (czasem co 2 lata – zależnie od producenta),
- najlepiej przez autoryzowany serwis.

Warunki utrzymania gwarancji:

- zgodnie z zapisami w książce gwarancyjnej,
- często występujące wymogi:
  - regularne przeglądy lub podgląd online producenta,
  - dokumentacja (protokoły, wpisy),
  - brak samodzielnych ingerencji,
  - prawidłowy montaż i uruchomienie.

Najczęstsze powody utraty gwarancji:

- brak przeglądów lub podglądu online producenta,
- brak dokumentów,
- samodzielna ingerencja w urządzenie grzewcze.

3. OBOWIĄZKI FORMALNE – CEEB I CRO

Masz obowiązek zgłosić aktualne źródła ciepła w budynku do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB):

- termin: **do 14 dni od uruchomienia**: zone.gunb.gov.pl/pl/deklaracja-ceeb,
- podajesz wszystkie rodzaje źródeł ciepła w budynku,
- brak zgłoszenia = możliwa kara finansowa.

Pamiętaj także, że część pomp ciepła zawierających fluorowane gazy cieplarniane (F-gazy) podlega obowiązkowi rejestracji w **Centralnym Rejestrze Operatorów** (CRO): cro.ichp.pl. Obowiązek ten zależy m.in. od rodzaju i ilości czynnika chłodniczego zastosowanego w urządzeniu:

- pompy ciepła typu split zawierające F-gazy odpowiadające min. 5 tonom ekwiwalentu CO_2,
- pompy ciepła typu monoblok zawierające F-gazy odpowiadające min. 10 tonom ekwiwalentu CO_2.

Część IV

SZYBKA CHECKLISTA UŻYTKOWNIKA:

- ✓ Zostałem przeszkolony przez instalatora.
- ✓ Mam komplet dokumentów.
- ✓ Wiem, jak ustawić temperaturę i harmonogram pracy źródła ciepła oraz jak wyregulować elementy instalacji CO, CWU.
- ✓ Wykonuję regularne czyszczenie oraz obowiązkowe przeglądy (jeśli wymagane przez producenta urządzenia).
- ✓ Dbam o przeglądy co najmniej 1 raz w roku (jeśli wymagane lub zgodnie z harmonogramem producenta).
- ✓ Mam potwierdzenia przeglądów (jeśli wymagane przez producenta).
- ✓ Zgłosiłem aktualne źródła ogrzewania w budynku do CEEB.
- ✓ Wiem, kiedy wezwać serwis.

